

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - Kommunal- og forvaltningskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.
2024/5492

Vår ref.
24/1235 - KKO

Dato
22.03.2024

Dokument 8:99 S (2023–2024) Representantforslag frå stortingsrepresentantane Birgit Oline Kjerstad, Marian Hussein og Andreas Sjalg Unneland om reell rett til gjenforeining med familie i Gaza

Jeg viser til brev datert 5. mars 2024, der kommunal- og forvaltningskomiteen ber om min vurdering av Dokument 8: 99 S (2023–2024) Representantforslag frå stortingsrepresentantane Birgit Oline Kjerstad, Marian Hussein og Andreas Sjalg Unneland om reell rett til gjenforeining med familie i Gaza.

Forslaget lyder:

- 1. Stortinget ber regjeringa bistå med evakuering av personar i Gaza som har fått innvilga søknad om familiegjenforeining til Noreg.*
- 2. Stortinget ber regjeringa bistå med økonomisk støtte til evakueringa og reisa frå Gaza til Noreg for personar som har fått innvilga søknad om familiegjenforeining til Noreg.*
- 3. Stortinget ber regjeringa utvida familiegjenforeiningsordninga til også å gjelde besteforeldre og born i nær familie som har mist sine foreldre i den nådelause krigen i Gaza.*

Som bakgrunn for forslaget viser representantene til den krevende situasjonen i Gaza og vanskelighetene med å reise ut fra Gaza.

Representantforslaget berører både mitt og utenriksministerens ansvarsområde, og svaret er derfor koordinert med utenriksministeren.

La meg først si at jeg deler representantenes bekymring for den ekstreme situasjonen sivilbefolkningen i Gaza befinner seg i. De menneskelige lidelsene i Gaza er uakseptable. Norske myndigheter har siden krigen brøt ut vært tydelige på at partene må respektere internasjonal humanitærrett. Vi jobber for at det blir en humanitær våpenhvile og at nødhjelp kommer inn. Norge har bidratt med nesten 1,1 mrd. kroner i økonomisk støtte til palestinerne – hovedsakelig humanitær bistand til Gaza – siden krigen mellom Israel og Hamas brøt ut 7. oktober.

Det følger av utenrikstjenesteloven § 1 at én av utenrikstjenestens oppgaver er å gi bistand til norske statsborgere i utlandet. Situasjonen i Gaza gir særlige utfordringer når det gjelder mulighetene for å yte konsulær bistand. Norge har hjulpet ut de fleste av de om lag 300 norske borgerne samt enkelte utenlandske statsborgere med tilknytning til Norge. Dette inkluderer utlendinger som har fått en familieinnvandringstillatelse etter søknad fremmet på vanlig måte før krigsutbruddet.

For å legge til rette for en tryggere reise fra Gaza til Norge for norske barn, har Justis- og beredskapsdepartementet gitt en egen instruks til Utlendingsdirektoratet (UDI) om innreisetillatelse til familiemedlemmer i forbindelse med assistert utreise fra Gaza, jf. GI-22/2023. Instruksen innebærer at foreldre og mindreårige søsken til norske barn som befinner seg i Gaza kan gis innreise til Norge, selv om de ikke selv er norske borgere eller har oppholdstillatelse i Norge. Denne gruppen tas på kvoten for overføringsflyktninger.

Videre instruerte Justis- og beredskapsdepartementet UDI 14. november 2023 om at de skal prioritere allerede fremsatte søknader om oppholdstillatelse fra personer som befinner seg i Israel eller Palestina, jf. GI-19/2023.

Representantene ber i forslag 1 om at regjeringen bistår med evakuering/assistert utreise fra Gaza for personer som har fått innvilget søknad om familieinnvandring til Norge.

Som representantene viser til, er det midlertidig åpnet for at referansepersoner i Norge kan levere inn søknad om familieinnvandring på vegne av søkere som befinner seg i Gaza, da det for tiden ikke er mulig å levere inn slike søknader i Gaza. Det er imidlertid slik at utlendingslovens alminnelige regler for å få en slik tillatelse gjelder uendret, herunder hvilke familiemedlemmer som omfattes. Personer som får innvilget en søknad om familieinnvandring etter dette midlertidige arrangementet informeres om at de ikke kan forvente å få bistand fra norske myndigheter til assistert utreise fra Gaza.

Det stilles krav om person- og dokumentkontroll av personer som søker oppholdstillatelse i Norge. Normalt gjennomføres kontrollen på søknadstidspunktet, der søker møter personlig og innleverer reisedokument. Når det gjelder utenlandske statsborgere som har fått oppholdstillatelse etter at et familiemedlem har levert søknad i Norge, er ikke denne kontrollen foretatt, siden søker ikke har møtt personlig. Person- og dokumentkontroll skal i stedet gjennomføres før det gis innreisevisum til Norge. Dersom det skulle oppstå avvik eller usikkerhet knyttet til denne kontrollen, vil tillatelsen kunne tilbakekalles. Det er svært viktig at vi har god kontroll på identiteten til

personer som kommer til Norge. Dette er et sikkerhetsspørsmål hvor vi ikke kan lempe på kravene.

Det er ikke mulig å gjennomføre person- og dokumentkontroll av utenlandske statsborgere i Gaza nå. Identiteten til de som får tillatelse etter søknad innlevert fra Norge kan dermed ikke kontrolleres før etter ankomst til Egypt. Et vilkår for å krysse grensen til Egypt er bl.a. at Norge må garantere at personene forlater landet innen 72 timer. Dersom norske myndigheter henter personer ut av Gaza som vi ikke kjenner identiteten til, er det vanskelig å garantere at de det gjelder kan reise videre til Norge innen 72 timer. Vi risikerer da at personer må returneres til Gaza, eller etterlates i Egypt uten lovlig opphold der.

Det har vært og er fortsatt svært krevende å få personer fra Gaza over grensen til Egypt. For å krysse grensen kreves tillatelser fra flere lands myndigheter, og det er nødvendig med diplomatisk tilstedeværelse på egyptisk side av grensen når folk skal krysse. I tråd med vårt konsulære ansvar har Norge bistått norske borgere og enkelte utlendinger med tilknytning til Norge med assistert utreise fra Gaza. Norske myndigheter kan ikke tilby den samme bistanden til alle utenlandske statsborgere.

Når det gjelder forslag 2 om økonomisk støtte til reisen til Norge for personer fra Gaza som har fått en familieinnvandringstillatelse, viser jeg til at det frem til 2015 var en ordning hvor det ble gitt stønad til reiseutgifter for familiemedlemmer til personer med beskyttelse, som selv fikk beskyttelse. Reiseutgifter for personer som ble gjenforent med personer i Norge med opphold på humanitært grunnlag ble ikke dekket av staten, med mindre det ble gitt dispensasjon fra underholdskravet ut fra sterke menneskelige hensyn. Ordningen ble avvirket i forbindelse med statsbudsjettet for 2015, jf. Prop. 1 S (2014—2015) og Innst. 16 S (2014—2015). I proposisjonen ble det vist til at Norge ikke er forpliktet til å gi stønader til denne gruppen etter nasjonalt eller internasjonalt regelverk. Jeg mener at det ikke er grunnlag for å gjeninnføre ordningen nå. For øvrig mener jeg at slike ordninger bør være universelle, det vil si at det ikke bør være ulike muligheter for støtte til reiseutgifter til familiemedlemmer basert på statsborgerskap eller oppholdsland.

Representantene har i forslag 3 foreslått å utvide ordningen for familieinnvandring for personer fra Gaza. Konkret gjelder forslaget besteforeldre og barn i nær familie som har mistet sine foreldre.

Hvilke familiemedlemmer som kan få oppholdstillatelse i Norge reguleres i utlendingsloven, og loven inneholder både bestemmelser som gir *rett* til oppholdstillatelse dersom vilkårene er oppfylt, og skjønnsmessige bestemmelser om at tillatelse *kan* gis. Nære familiemedlemmer som ektefeller, samboere og barn vil på nærmere bestemte vilkår ha rett til familieinnvandring. Enslige, eldre foreldre er et eksempel på familiemedlemmer som kan gis oppholdstillatelse.

Dersom sterke menneskelige hensyn tilsier det, kan oppholdstillatelse også gis til andre familiemedlemmer enn de som er nevnt i loven, jf. utlendingsloven § 49 og utlendingsforskriften § 9-7. I forarbeidene er bestemmelsen omtalt som en sikkerhetsventil for å unngå at regelverket i spesielle tilfeller fører til urimelige

avgjørelser, jf. Ot.prp. nr. 75 (2006–2007). Det følger av bestemmelsen at ved vurderingen av om oppholdstillatelse bør innvilges, kan det legges vekt på innvandringsregulerende hensyn. I saker som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn. Fosterbarn kan f.eks. gis oppholdstillatelse med hjemmel i utlendingsloven § 49, jf. utlendingsforskriften § 9-7 første ledd bokstav c. Det stilles bl.a. krav om at fosterbarnet er et etablert medlem av husstanden, og det må dokumenteres at foreldreansvaret er overført.

Hvorvidt det i det enkelte tilfelle er grunnlag for å anvende de skjønnsmessige unntaksbestemmelsene, vurderes av UDI og Utlendingsnemnda (UNE).

Utgangspunktet bør være at reglene for familieinnvandring for tredjelandborgere er de samme for alle, dvs. uavhengig av søkerens statsborgerskap og/eller oppholdsland. Det er mange familiemedlemmer i ulike land som lever i krig og konflikt. Å åpne for større grad av familieinnvandring fra slike områder vil derfor kunne få store utslag. Oppholdstillatelse av beskyttelsesgrunner ivaretas gjennom asylinstituttet og ordningen med overføringsflyktninger. Familieinnvandringsinstituttet skal ivareta familiemedlemmers behov for å være sammen og sikre retten til respekt for familieliv som følger av Grunnloven og internasjonale menneskerettskonvensjoner. Det er et klart prinsipp i utlendingsretten at man skal bruke riktig «spor» når man søker om oppholdstillatelse. Jeg mener dette prinsippet bør ligge til grunn også her, og at vi ikke bør begynne å gi familieinnvandringstillatelser på grunn av beskyttelsesbehov.

På denne bakgrunn mener jeg at det ikke bør gis særregler for familieinnvandring for familiemedlemmer fra Gaza.

Med hilsen

Emilie Mehl

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - Kommunal- og forvaltningskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
24/1734 - KKO

Dato
19.04.2024

Dokument 8:120 S (2023–2024) - Representantforslag om at søknader om innreise fra palestinere på Gaza med tilknytning til Norge behandles på humanitært grunnlag

Jeg viser til brev datert 4. april 2024, der kommunal- og forvaltningskomiteen ber om min vurdering av Dokument 8: 120 S (2023–2024) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Lan Marie Nguyen Berg og Rasmus Hansson om at søknader om innreise fra palestinere på Gaza med tilknytning til Norge behandles på humanitært grunnlag.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre midlertidige ordninger slik at palestinere med tilknytning til Norge raskt får innvilget innreisetillatelse og får assistanse fra norske myndigheter til å komme til Norge.»

Som bakgrunn for forslaget viser representantene til den krevende situasjonen i Gaza og vanskelighetene med å reise ut fra Gaza, og at det i denne ekstraordinære situasjonen bør gjøres unntak fra alminnelige krav til innreise og opphold i Norge.

Representantforslaget berører både mitt og utenriksministerens ansvarsområde, og svaret er derfor koordinert med utenriksministeren.

Jeg viser også til mitt brev av 22. mars 2024 vedrørende Dokument 8: 99 S (2023–2024) Representantforslag fra stortingsrepresentantane Birgit Oline Kjerstad, Marian Hussein og Andreas Sjalg Unneland om reell rett til gjenforeining med familie i Gaza, som berører delvis tilsvarende problemstillinger (deres ref. 2024/5492).

Jeg vil understreke at jeg deler representantenes bekymring for den ekstreme situasjonen sivilbefolkningen i Gaza befinner seg i. De menneskelige lidelsene i Gaza er uakseptable. Norske myndigheter har siden krigen brøt ut vært tydelige på at partene må respektere internasjonal humanitærrett. Vi jobber for at det blir en humanitær våpenhvile og at nødhjelp kommer inn. Norge har bidratt med nesten 1,1 mrd. kroner i økonomisk støtte til palestinerne – hovedsakelig humanitær bistand til Gaza – siden krigen mellom Israel og Hamas brøt ut 7. oktober i fjor.

Representantene ber for det første om at regjeringen innfører midlertidige ordninger slik at palestinere med tilknytning til Norge raskt får innvilget innreisetillatelse. I bakgrunnen for forslaget er dette avgrenset til å gjelde personer fra Gaza.

Jeg vil innledningsvis vise til at for å legge til rette for en tryggere reise fra Gaza til Norge for norske barn, har Justis- og beredskapsdepartementet gitt en egen instruks til Utlendingsdirektoratet (UDI) om innreisetillatelse til familiemedlemmer i forbindelse med assistert utreise fra Gaza, jf. GI-22/2023. Instruksen innebærer at foreldre og mindreårige søsken til norske barn som befinner seg i Gaza kan gis innreise til Norge, selv om de ikke selv er norske borgere eller har oppholdstillatelse i Norge. Denne gruppen tas på kvoten for overføringsflyktninger.

Videre har Justis- og beredskapsdepartementet instruert UDI om at de skal prioritere allerede fremsatte søknader om oppholdstillatelse fra personer som befinner seg i Israel eller Palestina, jf. GI-19/2023 av 14. november 2023.

Det er også midlertidig åpnet for at referansepersoner i Norge kan levere inn søknad om familieinnvandring på vegne av søkere som befinner seg i Gaza, da det for tiden ikke er mulig å levere inn slike søknader i Gaza. Det er imidlertid slik at utlendingslovens alminnelige regler for å få en slik tillatelse gjelder uendret. Personer som får innvilget en søknad om familieinnvandring etter denne midlertidige ordningen informeres om at de ikke kan forvente å få bistand fra norske myndigheter til assistert utreise fra Gaza.

Hvem som kan få oppholdstillatelse i Norge reguleres i utlendingsloven, og loven inneholder både bestemmelser som gir *rett* til oppholdstillatelse dersom vilkårene er oppfylt, og skjønnsmessige bestemmelser om at tillatelse *kan* gis. Når det gjelder familie, vil nære familiemedlemmer som ektefeller, samboere og barn på nærmere bestemte vilkår ha rett til familieinnvandring.

Dersom sterke menneskelige hensyn tilsier det, kan oppholdstillatelse også gis til andre familiemedlemmer enn de som er nevnt i loven og det kan gjøres unntak fra vilkår knyttet til referansepersonens status, jf. utlendingsloven § 49. I forarbeidene er bestemmelsen omtalt som en sikkerhetsventil for å unngå at regelverket i spesielle tilfeller fører til urimelige avgjørelser, jf. Ot.prp. nr. 75 (2006–2007). Det følger av bestemmelsen at ved vurderingen av om oppholdstillatelse bør innvilges, kan det legges vekt på innvandringsregulerende hensyn. I saker som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

Hvorvidt det i det enkelte tilfelle er grunnlag for å anvende de skjønnsmessige unntaksbestemmelsene, vurderes av UDI og Utlendingsnemnda (UNE).

Jeg mener at utgangspunktet bør være at reglene for oppholdstillatelser i Norge for tredjelandsborgere er de samme for alle, dvs. uavhengig av søkerens statsborgerskap og/eller oppholdsland. Det er mange familiemedlemmer i ulike land som lever i krig og konflikt. Å åpne for større grad av familieinnvandring fra slike områder vil derfor kunne få store utslag. Oppholdstillatelse av beskyttelsesgrunner ivaretas gjennom asylinstituttet og ordningen med overføringsflyktninger. Familieinnvandringsinstituttet skal ivareta familiemedlemmers behov for å være sammen og sikre retten til respekt for familieliv som følger av Grunnloven og internasjonale menneskerettskonvensjoner.

På denne bakgrunn mener jeg at det ikke bør gis særregler for opphold i Norge for personer fra Gaza, herunder familieinnvandring, utover de nevnte justeringene regjeringen allerede har foretatt.

Representantene ber videre om at regjeringen bistår med evakuering/assistert utreise fra Gaza for personer som har fått innvilget oppholdstillatelse i Norge.

Det følger av utenriktjenesteloven § 1 at én av utenriktjenestens oppgaver er å gi bistand til norske statsborgere i utlandet. Situasjonen i Gaza gir særlige utfordringer når det gjelder mulighetene for å yte konsulær bistand. Norge har hjulpet ut de fleste av de om lag 300 norske borgerne samt enkelte utenlandske statsborgere med tilknytning til Norge. Dette inkluderer utlendinger som har fått en familieinnvandringstillatelse etter søknad fremmet på vanlig måte før krigsutbruddet.

Det stilles krav om person- og dokumentkontroll av personer som søker oppholdstillatelse i Norge. Normalt gjennomføres kontrollen på søknadstidspunktet, der søker møter personlig og innleverer reisedokument. Når det gjelder utenlandske statsborgere som har fått oppholdstillatelse etter at et familiemedlem har levert søknad i Norge, er ikke denne kontrollen foretatt, siden søker ikke har møtt personlig. Person- og dokumentkontroll skal i stedet gjennomføres før det gis innreisevisum til Norge. Dersom det skulle oppstå avvik eller usikkerhet knyttet til denne kontrollen, vil tillatelsen kunne tilbakekalles. Det er svært viktig at vi har god kontroll på identiteten til personer som kommer til Norge. Dette er et sikkerhetsspørsmål hvor vi ikke kan lempe på kravene.

Det er på nåværende tidspunkt ikke mulig å gjennomføre person- og dokumentkontroll av utenlandske statsborgere i Gaza. Identiteten til de som får tillatelse etter søknad innlevert fra Norge kan dermed ikke kontrolleres før etter ankomst til Egypt. Et vilkår for å krysse grensen til Egypt er bl.a. at Norge må garantere at personene forlater landet innen 72 timer. Dersom norske myndigheter henter personer ut av Gaza som vi ikke kjenner identiteten til, er det vanskelig å garantere at de det gjelder kan reise videre til Norge innen 72 timer. Vi risikerer da at personer må returneres til Gaza, eller etterlates i Egypt uten lovlig opphold der.

Det har vært og er fortsatt svært krevende å få personer fra Gaza over grensen til Egypt. For å krysse grensen kreves tillatelser fra flere lands myndigheter, og det er nødvendig med diplomatisk tilstedeværelse på egyptisk side av grensen når folk skal krysse. I tråd med vårt konsulære ansvar har Norge bistått norske borgere og enkelte utlendinger

med tilknytning til Norge med assistert utreise fra Gaza. Norske myndigheter kan ikke tilby den samme bistanden til alle utenlandske statsborgere.

Med hilsen

Emilie Mehl

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur